

ЗМІСТ

I. Що таке анотація?	3
II. Анотація до статті або книги	5
1. Загальні вимоги до анотації	5
2. Етапи написання анотації	5
2.1. Перше прочитання тексту	5
2.2. Створення єдиного тексту	6
3. Тренувальні вправи	11
III. Анотація до курсової роботи	21
1. Специфіка анотації до курсової роботи	21
2. Питання, що висвітлюються в анотації	21
3. Структура анотації	22
4. Алгоритм написання анотації	23
5. Типові помилки в текстах анотацій	25
6. Тренувальні вправи	28

I. ЩО ТАКЕ АНОТАЦІЯ?

Анотація – (лат. *annotatio* – зауваження) коротка характеристика твору чи видання, яка розкриває їх призначення, зміст, форму та інші особливості; стисла характеристика роботи, яка містить тільки перелік основних питань, інформацію про призначення роботи та її цінність. Може бути описовою або рекомендаційною, загальною чи спеціалізованою.

Для чого потрібна анотація ?

Написання анотації є однією з найважливіших навичок письмового мовлення. Оволодіння технологією її написання необхідне для студентів, спеціалістів і науковців усіх рівнів, оскільки грамотно укладена анотація важлива у таких випадках:

- 1) під час упорядкування курсової роботи (виконуючи курсову роботу, студент опановує основи методики наукового дослідження, але результати мають бути не тільки оформлені належним чином, демонструючи творчі можливості);
- 2) для подання заяви на гранти, стипендії у закордонних організаціях на навчання, участь у молодіжних програмах, акціях, форумах, конференціях (рішення про прийняття чи відхилення заяви приймається на основі короткого опису науково-дослідної діяльності або соціально орієнтованого проекту, що претендує на грант, стипендію тощо);
- 3) під час подання статей для друку,

Нездатність правильно скласти анотацію свого проекту справляє враження відсутності у студента, претендента на грант, стипендію чіткого уявлення про мету і шляхи реалізації майбутнього проекту.

Грамотно укладена анотація суттєво допомагає студентам і на початку роботи над курсовим проектом, бо дозволяє швидко ознайомитися з результатами вже написаних робіт за поданою темою і у подальшому допомагає обрати науковий напрямок.

ВАЖЛИВО: анотації до книг і статей відрізняються за змістом і обсягом від анотацій до курсових, дипломних проектів, заяви на грант.

II. АНОТАЦІЯ ДО СТАТТІ АБО КНИГИ

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО АНОТАЦІЇ

Анотація до книги або статті складається з двох частин. У **першій** частині формулюється основна тема книги (статті), у **другій** перераховуються основні положення.

Особливу увагу слід звернути на такі моменти:

1. Ліміт слів. Кількість слів у анотації встановлюють оргкомітети, наукові журнали, стандарти наукового закладу. У середньому вона складає від 1000 до 1700 знаків з пробілами. За обсягом анотації можуть бути від 50 до 400 слів, залежно від складності матеріалу і вимог конкретного видання або організації.

2. Часова єдність. Анотації до вже написаних статей і досліджень більш доцільно писати у минулому часі.

3. Простота викладу. Мова анотації має бути простою і зрозумілою для широкого кола фахівців з конкретної галузі знань.

4. Широке використання пасивних конструкцій (зроблено, створено, написано).

5. Чіткість і стислість викладу, використання усталених мовних конструкцій.

6. Дотримання загально прийнятої структури анотації.

Анотація не повинна містити:

1. Довідки з бібліографічного опису (слід уникати повторення в анотації імені автора, назви книги, її заголовку, імені укладача, місця видання і т.ін.).

2. Загальновідому і неконкретизовану інформацію.

3. Суб'єктивну оцінку і фрази на зразок "я вважаю", "на мою думку".

4. Нефахові терміни (анотація має бути зрозуміла або читачу-нефахівцю, або фахівцю з даної галузі).

5. Уривки з тексту, цитату з анотованої книги, слід уникати зайвих деталей, подробиць, і описів.

6. Конкретні цифри, які можуть бути неправильно інтерпретовані.

2. ЕТАПИ НАПИСАННЯ АНОТАЦІЇ

2.1. ПЕРШЕ ПРОЧИТАННЯ ТЕКСТУ

Включає в себе наступні етапи:

- 1) первинне ознайомленні з текстом, визначення головної думки;
- 2) повторне прочитання тексту і поділ його на змістові частини;

- 3) виділення у кожній частині речень, що розкривають головну думку;
- 4) формулювання головної думки кожної частини своїми словами.

УВАГА! Головну думку тексту і окремих частин необхідно *конкретизувати!*

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Про книги	Історія написання книги
Про документи	Проблеми, які виникають під час оформлення документів або Про класифікацію документів за призначенням
Отримання полум'я	Отримання воднево-кисневого полум'я через електроліз води
Дослідження полум'я	Дослідження кисневого полум'я спектральним методом

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ: Отримання (чого? з чого? яким шляхом?)
Дослідження (чого? якими методами?)
Проблеми (пов'язані з чим?)

2.2. **СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО ТЕКСТУ** передбачає наступні етапи:

1) Оформлення головної думки кожної частини тексту згідно з нормами наукового стилю і вимогами до анотацій

Наприклад:

Текстове повідомлення	Тема повідомлення	Формулювання в науковому стилі
Без графічних або текстових смайликів рідко обходиться спілкування, особливо у блогах, на форумах чи за аською. У листі також треба якось виражати емоції, а іноді й натякнути співбесіднику жарт це чи ні. І тут допоможуть смайлики. Дякувати за це слід людині, яка першою	Де і для чого використовуються смайлики.	Розказується про призначення і сферу використання смайликів.

запропонувала такий зручний спосіб вираження емоцій у текстових повідомленнях.		
Перший комп'ютерний смайлик з'явився 19 вересня 1982 року. Принаймні, так стверджує компанія Microsoft, яка сплатила усі витрати, пов'язані з пошуком витоків смайликів. Перші сліди смайла було знадено в університеті Карнегі Меллона CMU. Після перегляду і переробки значної кількості інформації було знайдено листа Скотта Фламана, у якому він вперше застосував і запропонував використовувати в певній послідовності набір символів для вираження емоцій у письмових повідомленнях.	Коли вперше з'явився смайлик. Хто вперше застосував смайлик.	Викладена історія появи смайлика і відомості про його винахідника.
Для вираження жартівливих емоцій було запропоновано такий набір знаківх :-), а для того, щоб показати співбесіднику, що повідомлення не є жартом, було запропоновано використовувати :-(Якщо подивитися збоку, то усі емоції стають зрозумілими. Зараз символ, який позначає ніс, практично не друкують, але решта знаків збереглася.	Які бувають смайлики	Описано різновиди смайликів
Та винайдення комп'ютерного текстового смайлика аж ніяк не пов'язане із усміхненим жовтеньким видочком. У нього був зовсім інший автор – американський художник Гарві Болл, який намалював його у 1963 році для рекламної акції. Перші значки зі смайликом прикріплювалися до булавки і приколювалися до одягу службовців чи безкоштовно роздавалися клієнтам однієї з американських компаній. Значки мали такий неймовірний успіх, що замовлялися у надзвичайній кількості. По-справжньому всесвітню славу усміхнений жовтий смайлик здобув у 1970 році, коли до нього було додано салоган "Have a Happy Day!"	Звідки взяли перші комп'ютерні смайлики.	Розказується про історію появи перших комп'ютерних смайликів

2) добір дієслів, що констатують інформацію

В анотаціях використовують такі дієслова: *розглядати, оглядати, описувати, аналізувати, розкривати, наводити, досліджувати, узагальнювати, виділяти, визначати, зазначати, описувати, повідомляти, пояснювати, доводити, подавати, обґрунтовувати, створювати, здійснювати, проводити, показувати, використовувати, встановлювати, констатувати, говорити.*

3) написання тексту анотації з використанням мовних кліше

В анотаціях використовують речення такої структури:

А. Автор **досліджує** (описує, аналізує...) + кого? що?
Автор говорить про + кого? що?

УВАГА! Такий варіант можна використовувати і в минулому часі, але тільки з дієсловами доконаного виду!:

Автор **досліджив** (описав, проаналізував...) + кого? що?

Б. У статті (роботі, книзі, монографії...) **досліджується** (описується, аналізується...) + хто? що?

У статті говориться про + кого? що?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Дієслово повинно узгоджуватися з іменником в однині чи множині!

В. У статті **досліджено** (описано, проаналізовано...) + кого? що?
У статті сказано про + кого? що?

ДОВІДКА. Під час написання анотації можна також використовувати такі оцінювальні стандартні словосполучення:

важливе актуальне питання (проблема),
докладно висвітлити (що?)
особливо детально аналізувати
приділяти (особливу) увагу (кому? чому?),
особливу увагу приділяти питанням (кого? чого?)
значне місце у роботі приділяти розгляду (кого? чого?)
переконливо доводити (кого? що?)

робити спробу довести (визначити, описати) (кого? що?)
 на основі аналізу (чого?) показати (що?)
 дати характеристику (кого? чого?),
 встановити критерії (чого?)
 подати опис (характеристику, визначення...) (кого? чого?)
 підкреслювати важливість (кого? чого?)

4) поєднання речень у єдиний текст
 У результаті маємо анотацію. Наприклад:

Вихідні елементи	Готова анотація
Розказується призначення і сфера використання смайликів. Викладена історія появи смайлика і відомості про його винахідника. Описано різновиди смайликів. Розказується про історію появи перших комп'ютерних смайликів	У статті вказується призначення і сфера використання смайликів, викладається історія їх появи. Також подаються відомості про автора смайлика, описуються їх різновиди, розказується про історію появи перших комп'ютерних смайликів.

ПРИКЛАДИ

1. Аналітична хімія у 2 частинах

Анотація

У першій частині підручника викладено основи гравіметричного і титриметричного методу аналізу. Розглянуто реакції кислотно-основної взаємодії, осаджування, комплексоутворювання й окислення – відновлення, що відбувається у розчинах, і методи аналізу таких реакцій. Вказано умови й сфери практичного застосування методів, їх переваги й недоліки. Викладено основи теорії погрішностей статистичної обробки результатів і оцінювання погрішності аналізу. У кінці кожного розділу наведено способи рішення типових задач, запропоновано питання для повторення й задачі.

2. Сучасні моторні оливи – проблеми, тенденції та перспективи

Анотація

На основі аналізу опублікованих за останні 15 років результатів дослідження наукових аспектів підвищення якості моторних оливи зроблена спроба з урахуванням вимог, зумовлених економічними та екологічними

чинниками, формулювання наукових принципів формування сучасних композицій.

Ключові слова: моторна олива, додатки, співвідношення додатків, критерії якості, наукові засади, кількісна концепція.

3. Захист від корозії нафтовидобувного та нафтозаводського обладнання

Анотація

Подано огляд методів захисту промислового обладнання від корозії. Вивчено застосування технологічних заходів з використанням хімічних реагентів та поверхнево-активних сполук, а саме: зневоднення та знесолення вуглеводневої продукції родовищ за допомогою поверхнево-активних речовин – деемульгаторів, використання інгібіторів корозії та нейтралізуючих агентів для захисту конденсаційно-холодильного обладнання та верхніх погонів атмосферних колон. Встановлено витратні показники реагентів та умови проведення процесів.

Ключові слова: корозія, захист від корозії, нафтова емульсія, знесолення, зневоднення, поверхнево-активні речовини, деемульгатор, нейтралізатор, інгібітор корозії, захисний ефект.

3. ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

Вправа 1. Прочитайте подані тексти. Сформулюйте головну думку тексту. Доберіть влучну назву

Лінійка (I)

Лінійка — найпростіший вимірювальний інструмент, що являє собою пластину, пряму хоча б з одного боку. Зазвичай лінійка має нанесені поділки, кратні одиниці вимірювання довжини (сантиметр, дюйм), що використовуються для вимірювання відстаней. Лінійками (гладкими обструганими дощечками) користувалися ще стародавні єгиптяни під час будівництва своїх пірамід. При розкопках Помпеї археологи знаходили обстругані дощечки, за допомогою яких античні архітектори виконували свої креслення. В Середньовіччі німецькі монахи для розмітки ліній на аркушах пергаменту користувались тонкими свинцевими пластинками. Після того, як у 1792 року рішенням Паризької академії наук за одиницю довжини було прийнято метр, на лінійках з'явилися ділення у метричній системі.

Лінійка (II)

Лінійка – найпростіший вимірювальний інструмент, що являє собою пластину, пряму хоча б з одного боку. Зазвичай лінійка має нанесені поділки, кратні одиниці вимірювання довжини (сантиметр, дюйм), що використовуються для вимірювання відстаней. Лінійки зазвичай виготовляють з дерева (найчастіше з груші) з пластику, рідше з металів.

Лінійку використовують для вимірювання та побудови прямих ліній і застосовують на уроках геометрії й фізики у школах, для побудови технічних креслень, для виконання різних таблиць і графіків. У геометрії та картографії лінійка використовується тільки для проведення прямих ліній, вимірювання відстані по лінійці вважається грубим (для більш точного визначення відстань вимірюють вимірювальним циркулем, який потім прикладають до лінійки).

Олівець (I)

Історія олівця починається з 11 століття. Художники малювали тоді в основному паличками, виготовленими із суміші свинцю з цинком, які іноді називали "срібними олівцями". Графітні олівці з'явилися 300 років тому. Спочатку це були просто палички з графіту, які були м'якими, бруднили руки і підходили для малювання, але не для письма. У 17 столітті графіт продавали на

вулицях. Покупці, в основному художники, затискали ці графітові палички між шматочками дерева або гілочками, загортали їх у папір або обв'язували їх мотузкою. Перший документ, у якому згадується дерев'яний олівець, датований 1683 роком. У дерев'яний корпус олівця з обох боків вставляли шматочки чистого графіту. Сучасний олівець у 1794 році створив талановитий французький вчений і винахідник Ніколя Жак Конте.

Олівець (II)

Олівець – це інструмент для письма, писну частину якого складає глина із наповнювач (у простих олівцях – графіт), а коробочка є суцільною, дерев'яною. Олівці поділяють на прості та кольорові. Розрізняються вони за матеріалом писної частини. Олівці розрізняються за твердістю грифеля, яка зазвичай вказана на олівці і позначається літерами М (або В) - м'який та літерами Т (або Н) – твердий. Стандартний (твердо-м'який) олівець, крім сполучень ТМ і НВ, позначається літерою F. Твердість олівця зумовлює якість накреслених ліній. Для створення тонких, ледь помітних ліній використовують олівці з твердим грифелем, а для виготовлення чітких широких ліній контуру використовують м'які олівці.

На відміну від Європи і Росії, у США для позначення твердості використовується числова шкала.

Голка (I)

Цей простий предмет стійко увійшов у наш побут, став справжнім символом працьовитості. "Голкою та бороною село стоїть", – казали в давнину. За час свого існування голка змінювалася нечасто. Людина винайшла голку задовго до відкриття металу. Спершу її виготовляли з риб'ячих кісток, проколюючи дірку у тупому кінці кістки. Знайдені давні голки були зроблені з кісток птахів, колючок дерев та кущів. Такими голками первісна людина шила собі одяг зі шкіри тварин. Металеві голки з'явилися у XVI столітті. Зараз їх виготовляють зі спеціальної сталі; випускається більше 25 видів голок для шиття. Їхні назви говорять самі про себе: швейні, вишивальні, шорні, кушнірські, мішкові, парусні, хірургічні, тощо.

Голка (II)

Голка – довгий тонкий загострений інструмент з твердого матеріалу (раніше з кісті) найчастіше відома людині за швацькими голками з голковим вушком для нитки з одного боку. Використовується для руйнування або деформації об'єкта з метою здобуття яких-небудь нових властивостей об'єкта або подолання його

недоліків. Унаслідок незначної площі вістря голки сила, докладена уздовж голки виявляється зосередженою на невеликому просторі. Ця обставина дозволяє голкам не ушкоджуючись протикати матеріал, твердість якого менше твердості матеріалу, з якого зроблена сама голка. Голкою називаються також багато інших предметів, що мають схожу форму (наприклад, голки їжака, голки на деревах тощо).

Голка (III)

Голка – це необхідний атрибут людського побуту. Залежно від призначення виділяють різні види голок. Є швацькі голки, які у свою чергу поділяються на ручні та машинні. До ручних можна віднести стандартні голки з вушком для нитки, вишивальні та кравецькі шпильки, шевські голки. Машинні голки використовуються у швацьких машинах. Швацькі голки бувають різні за розміром і формою. При роботі вибирається розмір голки, відповідний до структури матеріалу і вигляду ниток. Номер голки зазвичай пишеться в сотих долях міліметра (70, 90, 120) – тобто що більше номер, то більш товстою є голка. Інше призначення мають медичні голки, порожнисті всередині, призначені для введення або забору рідких речовин з об'єкту, або хірургічні – для зшивання біологічних тканин. Найважливіша властивість цих голок – стерильність.

Голка (IV)

Мало хто знає, що таких звичний для нашого побуту предмет, як голка, міг мати зовсім особливе призначення. Так у 16 сторіччі художники використовували голку для виготовлення офортів. Офорт – це вид гравюри, малюнок якої вишкрябується на металевій дошці, вкритій шаром лаку. Після нанесення малюнку дошку опускають в кислоту, що роз'їдає бороздки, створені художником. Гравіювальна голка дуже схожа на швацьку, тільки вістря заточене у формі конуса, лопатки або циліндра. Можливо, цей вид гравюри з'явився через те, що голка завжди була під рукою. Раніше, коли художник хотів створити копії своїх творів, він використовував папір і літографський камінь. Але вирізати різцем на камені доволі важко, тому у пригоді стала голка і кислота, що значно полегшили й прискорили процес

Вправа 2. Розділіть тексти на змістові частини, сформулюйте тему кожної з них.

Вправа 3. Знайдіть у словнику лексичне значення слів

Розглядати, оглядати, описувати, аналізувати, розкривати, наводити, досліджувати, узагальнювати, виділяти, визначати, зазначати, описувати, повідомляти, пояснювати, доводити, подавати, обґрунтовувати, створювати, здійснювати, проводити, показувати, використовувати, встановлювати, констатувати, говорити.

Вправа 4. Поясніть різницю між значеннями слів

Розглядати – оглядати, розглядати – розкривати, виділяти – узагальнювати, оглядати – описувати, оглядати – аналізувати, описувати – аналізувати, зазначати – визначати, розглядати – визначати, виділяти – визначати, пояснювати – доводити, наводити – доводити, досліджувати – аналізувати, виділяти – проводити, пояснювати – констатувати.

Вправа 5. Утворіть від поданих дієслів форму 3-ї особи теперішнього часу та утворіть з ними речення

Зразок: Автор досліджує (описує, аналізує...) + кого? що?

Автор говорить про + кого? що?

Вправа 6. Утворіть словосполучення, використовуючи дієслова із вправи 3 й іменники із вправи 7

Зразок: аналізується методика, описуються закони

Вправа 7. Утворіть словосполучення із формою на -ться, використовуючи дієслова із вправи 4 і подані іменники

Риса, особливість, проблеми, предмет, значення, потреба, своєрідність, ціни, виробництво, правила, вимоги, умови, засоби, поняття, момент, методика, процес, використання, приклад, зразки, критерії, межа.

Вправа 8. Утворіть від дієслів із вправи 3 форми доконаного виду (ДВ), а потім форму на –но, -то

Вправа 9.

I. Утворіть словосполучення із формою на -но, -то, використовуючи дієслова із вправи 4 й іменники із вправи 7

II. Доповніть утворені словосполучення прикметниками

Головний, провідний, основний, ключовий, необхідний, особливий, ринковий, детальний, базовий, поступовий, позитивний, додатковий.

Вправа 10. Користуючись прикладом на с. 6-7, складіть пункти плану і переформулюйте їх у науковому стилі. Складіть анотацію до тексту

Символ "собака" (@)

<p>Цей символ знайомий будь-якому користувачу Інтернету. Але з'явився він зовсім не у добу загальної комп'ютерної грамотності: символ, який ми називаємо "собака" був відомим ще у середні віки, і у нього було декілька різних призначень. Версій його походження також декілька, усі вони цікаві і заслуговують на увагу.</p>	
<p>Символ @ відомий як мінімум з XV сторіччя, але цілком можливо, що він був вигаданий раніше. До тепер точно не встановлено, як і звідки він з'явився, і час першої згадки був визначений лише приблизно. За однією з версій знак @ першим стали використовувати на письмі монахи, які робили переклади трактатів, які були написані в тому числі латиною. У латині є прийменник "ad", й у шрифті, прийнятому на той час у письмі, буква "d" писалась з невеличким хвостиком, закрученим догори. При швидкому написанні прийменник виглядав як позначка @.</p>	
<p>Завдяки флорентійським купцям з XV сторіччя позначка @ стала використовуватись як комерційний символ. Він позначав міру ваги, яка дорівнювала 12,5 кг. – амфору, і за тодішньою традицією буква "A", якою позначалася вага, була прикрашена і виглядала як відомий тепер символ. У іспанців, португальців і французів своя версія походження позначки – від слова "арроба" - давньоіспанської міри ваги близько 15 кг, яку позначали на письмі умовною позначкою @, що також пішла від першої букви слова.</p>	
<p>У сучасній комерційній мові офіційна назва знаку @ -- "комерційне at" пішло від бухгалтерських рахунків, де позначав прийменники в, на, по, до, і в українському перекладі виглядали приблизно як 5 шт. по 3 \$. Оскільки символ використовувався у торгівлі, то його було розміщено на клавіатурах перших друкарських машинок, а звідти перебрався на комп'ютерну клавіатуру.</p>	
<p>В Інтернеті @ з'явилася завдяки створювачу електронної</p>	

пошти Томлісону. Він шукав знак, якого не було б ані в іменах, ані назвах і який не міг би внести плутанину до системи.	
У різних країнах цей символ називають по-різному. "Собакою" цей символ називається тільки у російській та українській мовах. За однією з версій така назва пішла від однієї з перших текстових ігор. За сюжетом у гравця був помічник, вірний собачка, який допомагав шукати скарби, захищав від монстрів тощо. Цей собачка позначався знаком @.	
До речі, цей символ у багатьох країнах пов'язана з тваринами – у німців і поляків це "мавпочка", у італійців – "равлик", в Америці й Фінляндії – "кішка", на Тайвані і Китаї – "мишка". В інших країнах символ позначає щось смачненьке – "пиріжок" з корицею у шведів, "штрудель" у жителів Ізраїлю. Тільки дисципліновані японці далекі від романтичних порівнянь і віддають перевагу назві "attomak", так само, як у англійській мові.	

Вправа 11. Перекладіть наведені анотації українською мовою, використовуючи мовні кліше

1. *Рохлин Л. Л. Структура и свойства сплавов системы Mg-РЗМ*
 Аннотация. Изучены строение и свойства магниевых сплавов, легированных редкоземельными металлами (РЗМ) . Проведено сравнение этих сплавов с промышленными магниевыми сплавами. Показана перспективность применения в промышленности сплавов магния, легированных ранее неприменяемыми РЗМ.

Ключевые слова: магниевые сплавы – промышленные магниевые сплавы– редкоземельные металлы – легирование магния – конструкционные материалы – легирование редкоземельными металлами – бинарные сплавы магния

2. *Лахтин Ю.М.Материаловедение: Учебник для машиностроительных вузовил.*

Аннотация. В учебнике рассмотрено кристаллическое строение металлов, воздействие на их структуру и свойства процессов кристаллизации, пластической деформации и рекристаллизации. Описаны фазы, образующиеся в сплавах. Широко освещены механические свойства с учетом современных представлений о конструктивной прочности и механизме разрушения. Большое внимание уделено теории и технологии термической и химико-термической обработки

стали, оборудованию термических цехов» описанию различных сталей и сплавов. Дано подробное описание пластмасс, керамики, стекла, дерева и других материалов.

3. Огибалов П.М. Механика полимеров

В книге впервые на современном научном уровне изложены основные вопросы механики полимеров и представлены их характерные особенности физико-химического строения и механического поведения освещены некоторые необходимые вопросы из статистической физики, теории деформаций и напряжений. Рассмотрены теории и критерии прочности изотропных и анизотропных материалов со склерономными и реономными свойствами. Предназначено студентам механико-математических факультетов, а также аспирантам, научным работникам и инженерам, занимающимся вопросами прочности и жесткости полимерных материалов.

Вправа 12. Сформулюйте тему поданих уривків, напишіть анотацію до них

Що таке TOEFL?

TOEFL (Test of English as a Foreign Language) передбачає здавання екзамену з англійської мови для тих студентів, для яких він не є рідним. Його розробляли викладачі Принстонського університету для перевірки знань англійської мови іноземними студентами. Успішне здавання TOEFL – це гарантія успішного вступу до більш ніж 2000 університетів Канади, США і деяких інших країн. Він також необхідний для працівників підприємств, які бажають пройти стажування за кордоном. Екзамен складається з чотирьох частин 1) Listening Comprehension перевіряє вміння сприймати англійську на слух; 2) Structure and Written Expression оцінює знання граматичних структур, розуміння письмового тексту.3) Reading Comprehension. Перевіряє вміння читати тексти академічного рівня.4) Test of Written English. Написання творі за поданою темою.

Чим небезпечний спам

Зі спамом знайомий кожен користувач інтернету та електронної пошти. Він є джерелом цілої низки серйозних проблем. Не піддаються точній оцінці, але виливаються в істотні суми породжувані спамом зайвий трафік, навантаження на сервер, від якого страждають поштові провайдери та локальні мережі організацій, витрати робочого часу співробітників. І це ще не весь збиток від спаму. Через

свою анонімність він є відмінним інструментом для шахрайства, реклами нелегальних, підроблених та контрафактних товарів, розповсюдження порнографії та інших злочинів. Крім того, спам є засобом доставки шкідливого коду. При цьому шкідлива програма може знаходитися як у додатку до листа, так і на сайті, який відкриється за посиланням зі спам-листа.

Чому важко боротися зі спамом?

Головна складність у боротьбі зі спамом полягає в тому, що спам – явище міжнародне. У віртуального світу немає кордонів, тому спамерам легко діяти в глобальному масштабі. Закони проти спаму мають територіальні межі, і можуть відрізнятися не тільки в різних країнах, але і в межах однієї країни, або зовсім відсутні. Звичайно, такий стан утруднює притягнення злочинців до відповідальності. Очевидно, такі справи складно розслідувати, а провину людей, які розсилають спам, складно довести. Однак справа не тільки в цьому. Друга складність - в недооцінці небезпеки і шкоді, що завдається спамом. Багато людей, зокрема, наділені владою, просто не бачать проблеми в тому, що на електронні адреси приходять непотрібна кореспонденція. Тому питанню боротьби зі спамом приділяється менше уваги, ніж, наприклад, комп'ютерному шахрайству.

Фатальні смарагди

Люди відвіку відчували до зеленого каменя особливу прихильність. Відмічено, що захоплення їм починалося найчастіше після кровопролитних воєн. Ось тоді-то, коли народи втомлювалися від лютих битв і битв, на зміну кричущому рубіну – символу крові, насильства і пристрасті – приходила спокійна життєрадісність зеленого каменя, що обіцяв довгожданий спокій і постійність. Серед зелених самоцвітів найяскравіший, благородніший і рідкісніший – смарагд, як його називали ще стародавні греки. Кращі його кристали цінувалися дорожче за алмази. Цікава історія смарагду, що отримав назву "Вкрадений". Він був знайдений в Північній Кароліні в 1881 році, мав масу 1270 карат і виставлений в музеї Смітсонівського інституту, звідки його вкрали. На думку фахівців, імовірно місце його знаходження в якійсь приватній колекції.

Шотландці вводять стандарти якості кілтів

Провідні виробники шотландських кілтів обговорять на конференції в Перті вимоги до цього традиційного елементу чоловічого одягу, щоб зберегти його

високу якість. Організатори сподіваються, що це захистить клітчасту спідницю в складку для чоловіків від дешевих імітацій.

Організація Skillfast-UK, що стежить за якістю текстильної продукції, планує створити зведення національних стандартів, які, за їхнім задумом, повинні стати еталоном для індустрії пошиття кілтів. З часом кілти дещо видозмінилися і стали коротшими. Кілти шують вручну з дуже якісного матеріалу. На один кілт йде звичайно більше семи метрів тканини. Існують суворі правила щодо довжини кілта: він повинен бути на чотири з половиною сантиметри вищим за підлогу, коли чоловік стоїть навколішки, а складки його повинні строго збігатися з клітками на тканині".

Вправа 13. Прочитайте текст, доберіть влучну назву. Складіть план і анотацію до тексту

Нобелівська премія – одна з найбільш престижних міжнародних премій. Її сума змінюється в залежності від доходів Нобелівського фонду. Нобелівська премія заснована за заповітом шведського підприємця, винахідника та філантропа Альфреда Бернарда Нобеля, який винайшов динаміт. Весь свій статок (близько 31,5 млн шведських крон) він призначив на фінансування міжнародної премії. Згідно з його волею, річний прибуток від цієї спадщини має ділитися на 5 рівних частин між особами, які попереднього року найбільше прислужилися людству в різних галузях діяльності. Нобель помер 1896 року, після чого парламенти Швеції та Норвегії (які тоді утворювали міждержавний союз) протягом 4 років (до 1900 року) узгоджували конкретні умови нагородження. Спочатку в своєму заповіті, складеному 14 березня 1893, Нобель висловив бажання направити кошти від своїх патентів на будівництво крематоріїв у великих містах, чим, за його думкою, мав займатися стокгольмський Каролінський інститут. Однак ще в 1886 році Папа Римський визнав кремацію неналежною формою поховання.

1895 року Нобель склав інший заповіт, де наказав створити фонд, відсотки з якого будуть видаватися у вигляді премії тим, хто впродовж попереднього року приніс найбільшу користь людству. Зазначені відсотки, у відповідність із заповітом, ділилися на 5 рівних частин, які призначаються для заохочення відкриттів у галузі фізики, хімії, фізіології або медицини, літератури і особливі досягнення перед людством у справу миру (Нобелівська премія миру). Виняток — математики. Це пов'язано із сумною історією кохання Альфреда. Дівчина, яку він кохав вийшла заміж за математика. Саме через це Нобелівська премія не поширюється на цю галузь науки.

За час існування премії було введено лише одне нововведення: 1968 року Шведський банк з нагоди свого 300-річчя запропонував виділити гроші на премію

з економіки, і Нобелівський комітет взяв на себе зобов'язання з їхнього розподілу. Офіційно іменована як премія з економіки пам'яті Альфреда Нобеля, вперше була присуджена 1969 року. За традицією, премії з фізики, хімії, медицини, літератури і економіки вручає в Стокгольмі в Концертному залі король Швеції.

Нобелівські премії (за винятком премії миру та премії з економіки) вручаються щороку під час урочистої церемонії в Стокгольмі (Швеція) 10 грудня — в роковини смерті Альфреда Нобеля. Напередодні лауреати читають нобелівські лекції. У день нагородження кожен з них отримує з рук монарха диплом і золоту медаль із зображенням засновника премії Альфреда Нобеля. Грошова частина премії переказується лауреатам відповідно до їхніх побажань.

Прийняття рішення про присудження премії миру довірено норвезькому Нобелівському комітету, члени якого обираються стортингом (парламентом Норвегії) з числа норвезьких громадсько-політичних діячів, але вони повністю незалежні від Стортингу в ухваленні рішення про лауреата. Премія миру може присуджуватися як окремим особам, так і офіційним і громадським організаціям.

III. АНОТАЦІЯ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. СПЕЦИФІКА АНОТАЦІЇ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

Анотація до курсової або дипломної роботи має таке ж призначення, як і анотація до статті або книги, тобто дає стисло характеристику роботи, але відрізняється за обсягом поданої інформації. В анотації до курсової або дипломної роботи необхідно визначити: основні ідеї і розділи роботи, поєднати їх і подати у стислій формі.

Подаючи зміст цілої роботи, анотація має включати в себе:

- актуальність,
- постановку проблеми,
- шляхи вирішення поставленої проблеми,
- результати і висновки.

На кожен з розділів припадає по одному реченню, тому ключовою навичкою під час складання анотації є чіткість.

Форми написання анотацій можуть бути різними, але сутність роботи вони мають висвітлювати чітко і зрозуміло. Вдало написана анотація допомагає студенту стисло сформулювати власні досягнення, а викладачу – уникати несуттєвих запитань за змістом роботи.

Анотація зазвичай є результатом спільної праці студента і наукового керівника, тому можна і треба звертатись за допомогою до викладача. Але спочатку слід скласти свій варіант анотації, на основі якого ви створите

2. ПИТАННЯ, ЩО ВИСВІТЛЮЮТЬСЯ В АНОТАЦІЇ

- Об'єкт дослідження (фізичне явище, установка, обладнання, проблема тощо), його параметри і характеристика;
- Мета роботи й основні досягнення;
- Теоретична частина, яка показує читачеві, на чому базуються уявлення про об'єкт, і обґрунтовує дії, спрямовані на вирішення проблеми;
- Основні результати (що нового, цікавого ви помітили? Який незвичайний ефект спостерігали?)
- Методи дослідження (яким чином ви отримали результат?)
- Погрішності вимірювання
- Вказівка, до якої галузі знань належить праця і яких спеціалістів може зацікавити робота.

3. СТРУКТУРА АНОТАЦІЇ

Анотації до курсової або дипломної роботи повинні містити наступну інформацію:

- анотування теми і джерел.
- розкриття актуальності проблеми (завдяки цій частині у читача складається уявлення про те, чому досліджувана проблема потребує вивчення) Окреслення проблеми, на вирішення якої буде спрямований проект, що підкреслить необхідність вирішення даної проблеми.
 - Приклад. *Блог є одним із соціальних сервісів, які використовуються у вивченні іноземних мов і культур. Однак у науковій літературі не існує досліджень, що підтверджували б ефективність використання блогу під час формування соціокультурної компетенції учнів.*
- окреслення шляхів вирішення проблеми
- перерахування критеріїв, за якими порівнюються джерела; обґрунтування добору критеріїв (максимально уникати суб'єктивних тверджень)
- у дослідженнях, які не містять описів експериментів й аналізів його результатів, здійснюється перелік досліджуваних теоретичних питань.
- у дослідженнях, які містять статистичні дані експерименту, перераховуються методики проведення експериментальної роботи, досліджувані змінні.
 - Приклад. *У даному дослідженні, по-перше, було визначено компонентний склад соціокультурної компетенції. По-друге, розроблено методику формування соціокультурної компетенції засобами блогу. По-третє, описувана підготовка і проведення експериментального навчання, спрямованого на формування соціокультурної компетенції засобами блогу, а також наведено аналіз його якісних і кількісних результатів.*
- подання кількісних або якісних результатів дослідження, використовуючи загальні фрази.
 - Приклад. *Дослідження показало, що в ході 10-тижневого циклу більшість учнів могли сформувати соціокультурну компетенцію засобами блогу, що підтверджує ефективність запропонованої методики.*
- зазначення сфери використання й запровадження результатів дослідження (наскільки проведена робота розширила уявлення про вивчене питання або запропоновано нове вирішення наявної проблеми).

- Приклад. *Результати досліджень розширюють знання про методичний потенціал блогів у вивченні іноземних мов і культури.*

4. АЛГОРИТМ НАПИСАННЯ АНОТАЦІЇ

Написання повної анотації до курсової/дипломної роботи можна здійснювати за наступним планом (за алгоритмом О.С.Золкіна):

1. Назва роботи (розмір шрифту 14, вирівнювання по лівому краю)
2. Прізвище, ім'я, по батькові автора роботи (12 кегль, жирний шрифт)
3. Прізвище, ім'я, по батькові звання наукового керівника
4. Інформація з розділу ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА курсової роботи. *Подано основи... Розглянуто теорію ... явища, процесу... Наведено... Особливу увагу приділено...* (вказати, які теоретичні питання розглянуто.

Приклад. Подано теоретичні основи електролізу води, а також елементи теорії процесу горіння водню в кисні. Наведено відомі спектри продуктів горіння воднево-кисневого полум'я.

5. Інформація з розділу ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА *Створено експериментальну установку ..., описано її основні характеристики* (якщо створено тільки елемент установки, то необхідно вказати який.)

Приклад. Створено і докладно описано експериментальну установку для генерації суміші водню й кисню – продуктів електролізу води.

Описано принцип роботи елісометра типу ЛЕФ-3М (ІФП СО РАН), наведено схему його роботи. Подано коротку характеристику і призначення основних елементів приладу, наведено схему його роботи.

6. Інформація з розділу РЕЗУЛЬТАТИ. *Отримана... Визначена... Виміряна... характеристика...*

Приклад. Визначена залежність коефіцієнту опору в турбулентному потоці від числа Re. Виявлено розходження з відомою теоретичною залежністю.

7. Поглиблення думки, викладеної раніше. *Додатково розглянуто... Спостережено... зазначено, що... (явище, процес, якась особливість)*

Приклад. *Спостережено, що факел полум'я відхилявся в поле плаского конденсатора набагато сильніше порівняно з воднево-кисневим полум'ям при однаковій різниці потенціалів на пластинах.*

8. Інформація з розділу МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ. *Спосіб вимірювання полягає у ...; (що?) було досліджено на (чому?), за допомогою (чого?)...*

Приклад. *Частки міді (їх розмір і поверхня) досліджували на скандувальному електронному мікроскопі.*

9. Дані з розділу ОБГОВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ. *Отримана залежність пояснюється тим, що... Розбіжність (між чим і чим? у чому?) пов'язана...*

Приклад. *Розбіжність між отриманими даними й відомими результатами для гелію ймовірно пов'язано з домішками атмосферних газів у розрядній камері. Газ в результаті дифузії потрапляє в розрядного проміжку.*

10. Інформація з ВИСНОВКІВ *Встановлено, що...*

Приклад. *На основі аналізу отриманих спектрів встановлено, що в полум'ї наявні молекули NO₂; H₂O, атомарний кисень, що збігається з відомими даними.*

11. Погрішність отриманих даних. *Погрішність (швидкості, температури тощо) складає...*

Приклад. *Абсолютна погрішність вимірювання тиску складала не більше 15%; відстані між електродами – r не більше 10%, що давало погрішність вимірювання $R \cdot d$ не більше 25%.*

12. Вказівка про галузь знань, до якої належить робота (чітко вказати галузь). Ця частина належить до розділу ВСТУП і може розташовуватися не тільки вкінці, але й на початку анотації. *Робота належить до ...; спрямована на ...*

Приклад. Робота спрямована на подальше дослідження характеристик полум'я і належить до молекулярної фізики, хімічної фізики, електрохімії та оптики.

УВАГА! Запропонований алгоритм являє собою лише схему анотації, а тому допускаються зміни і доповнення, необхідні для конкретної роботи

Зразок анотації 2 (1150символів)

АНОТАЦІЯ

Метою даної роботи є визначення доцільності організації виробництва керамічної цегли на території Республіки Татарстан. Для досягнення поставленої мети в ході роботи був проведений аналіз технічних характеристик розроблюваного продукту, наявних ресурсів проекту та будівельних матеріалів Республіки Татарстан.

Дана робота складається з 5 розділів. Перший розділ містить загальні відомості про керамічній цеглі, його технічні характеристики, області застосування. На підставі порівняльного аналізу розробляється продукту з найбільш близькими аналогами визначені конкурентні переваги керамічної цегли.

У другому розділі проведено аналіз ринку Республіки Татарстан керамічної цегли, визначені потенційні ринки збуту та ключові конкуренти.

У третьому розділі розглянуті потенційні ризики проекту та шляхи їх мінімізації.

У четвертому розділі розроблена програма розвитку проекту та запропоновано шляхи її реалізації: представлені організаційний, виробничий, маркетинговий плани.

П'ятий розділ містить фінансово-економічне обґрунтування проекту.

Робота виконана на 72 сторінках, містить 17 таблицю, 5 рисунків, 18 літературних джерел, 8 додатків.

Отримання воднево-кисневого полум'я електролізом води й дослідження його складу спектральним методом

АНОТАЦІЯ

У роботі подано теоретичні основи електролізу води, а також елементи теорії процесу горіння водню в кисні. Наведено відомі спектри продуктів горіння воднево-кисневого полум'я. Створено і докладно описано експериментальну установку для генерування суміші водню й кисню – продуктів електролізу води. Застосовано два гідро затвори для безпечної роботи з полум'ям. Продуктивність установки $7\text{см}^3/\text{с}$ при напрузі $U=18\text{В}$ і струмі в електроліті $J=7\text{А}$.

Також отримано спектр воднево-кисневого полум'я за допомогою монохроматора УМ-2 в діапазоні довжини хвиль 4000-7500 ангстрем. Спектр записали за допомогою самописця.

Протягом досліду спостерігали нестабільність горіння полум'я, що вимірювалася при фіксованому спектральному піку інтенсивності оберально-коливальної лінії. Нестабільність становила приблизно +10% від максимуму піку і мала характер випадкових флуктуацій за часом.

На підставі аналізу отриманих спектрів встановлено, що в полум'ї наявні молекули NO_2 ; H_2O , атомарний кисень, що збігається з даними попередніх досліджень

Робота спрямована на подальше дослідження характеристик полум'я і стосується молекулярної фізики, хімічної фізики, електрохімії та оптики.

5. ТИПОВІ ПОМИЛКИ В ТЕКСТАХ АНОТАЦІЙ

Під час роботи над анотацією до курсової а бо дипломної роботи слід уникати наступних помилок:

Неправильно	У чому помилка	Правильно
У роботі є теоретична частина	Не розкриває суті роботи, бо стосується тільки структури	Викладено теоретичні основи електролізу води, а також елементи теорії процесу горіння.
Описано теорію еліпсометрії	Слід висловлюватися більш конкретно.	Стисло описано фізичні основи методу еліпсометрії та його

	Це питання для великої книги, а не дипломного проекту .	можливості під час дослідження товщини переломлення тонких плівок на підложках напівпровідників.
Отримано спектр воднево-кисневого полум'я	Слід подавати повну інформацію про досліджувані явища, використані прилади тощо	Отримано спектр воднево-кисневого полум'я за допомогою монохроматора УМ – 2 у діапазоні довжини хвиль 4000-7500 ангстрем.
У роботі ми описали еліпсометр, який використовували у роботі		Описано принцип роботи еліпсометра типу ЛЕФ-3М, наведено схему його роботи. Дано стислу характеристику й призначення основних елементів приладу.
Спостережений цікавий ефект, пов'язаний із відхиленням факела в електричному полі.	Немає конкретизації	Спостережено збільшення відхилень полум'я в поле плаского конденсатора.
Я помітив появу сильного сигналу в провіднику.	У науковому стилі не використовується виклад від першої особи	Було зафіксовано появу сильного сигналу в провіднику.

6. ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

Вправа 14. I. Прочитайте подану анотацію, виділіть її складові елементи. Обґрунтуйте своє твердження. Вкажіть, чи вдало дібрано назву?

II. Доповніть текст поданими фразами: *метою роботи є...; наукова новизна полягає у...; практична цінність роботи полягає у...; ключові поняття*

АНОТАЦІЯ

наукової роботи “Еволюція”

Наукова робота: 28 сторінок, 4 рисунка, 7 таблиць, 22 джерела.

Наведено порівняльний аналіз еволюційних методів з використанням різних критеріїв порівняння, що є актуальним питанням пошуку рішень. Зроблено спробу розробити нові ефективні критерії порівняння методів еволюційного пошуку, що дозволяють дати оцінку не тільки результатам роботи, але й оцінити рівномірність пошуку шляхом аналізу результатів на кожній ітерації методу.

У роботі розроблено нові критерії для проведення порівняльного аналізу еволюційних методів, запропоновано методику порівняння методів еволюційного пошуку. Розроблені критерії оцінки однорідності популяцій дозволяють аналізувати рівномірність еволюційного пошуку й оцінювати швидкість збіжності до оптимуму. Побудовано класифікацію критеріїв для порівняння еволюційних методів, що дозволяє вибрати необхідні критерії при конкретних умовах аналізу.

У результаті розроблене програмне забезпечення дозволяє оцінити на основі розроблених критеріїв ефективність використання еволюційного пошуку для рішення реальних практичних завдань.

Робота виконана в рамках держбюджетної НДР №04626 “Науково-методичні основи та математичне забезпечення для автоматизації та моделювання процесів керування й підтримки прийняття рішень на основі процедур розпізнавання й еволюційної оптимізації параметрів у базисах”.

Критерій порівняння, оптимізація, порівняльний аналіз, еволюційний метод.

Вправа 15. Прочитайте подані анотації. Визначте, які елементи анотації наявні в тексті, а яких елементів не вистачає. Відредагуйте текст

1. *Теоретичне прогнозування будови та властивостей вуглецевих нанотрубок та функціональних матеріалів на їх основі*

АНОТАЦІЯ

Проект присвячено розробці та впровадженню теоретичних методів дослідження вуглецевих нанотрубок (ВНТ) різної топології, діаметру та довжини,

а також функціональних матеріалів на основі ВНТ. У роботі будуть виконані квантово-хімічні розрахунки електронної будови ВНТ, а також ряду нейтральних та заряджених об'єктів всередині ВНТ за допомогою теорії функціоналу електронної густини. Базовим методом дослідження пропонується використання пласкохвильового псевдопотенціального методу функціоналу густини. Для дослідження пропонуються ВНТ різноманітної топології, що мають принципово відмінні фізичні властивості: провідники та напівпровідники. Основним напрямком дослідження є встановлення впливу функціоналізації ВНТ на енергетичні властивості та електронну будову.

Результати дослідження планується використати для побудови ефективних потенціалів взаємодії молекул та іонів з ВНТ різноманітної топології, що має базове значення для коректного класичного молекулярно-динамічного моделювання процесів і конструювання новітніх функціональних матеріалів для сучасних накопичувачів електричної енергії, сенсорів та електронно-оптичних приладів.

2. Автоматизована система керування заводу по виготовленню цегли

АНОТАЦІЯ

У даному курсовому проекті вибрано систему регулювання температури в тунельній печі, у зоні випалення керамічної цегли. У результаті виконаної роботи вибрано конкретні технічні засоби автоматизації, наведено послідовності розрахунку електричних, гідравлічних і пневматичних виконавчих пристроїв. Засвоєно принципи розрахунку автоматизованої системи управління.

Таким чином, представлено автоматизовану систему контролю технологічного процесу на сучасних цегляних заводах.

Реферат Курсовий проект представлено студентом 5-го курсу Глянцем Д.Б. у вигляді пояснювальної записки обсягом 47 сторінок та двох аркушів додатків форматом А1. Пояснювальна записка містить 3 основні розділи, а також вступ, висновок, бібліографічний список. В ході даного курсового проектування було проаналізовано сучасні методи виготовлення цегли на заводах та запропоновано шлях удосконалення цього технологічного процесу, введенням автоматизованого керування температурою тунельної печі в зоні випікання цегли.

Внаслідок розробок було вибрано для керування температурою мікропроцесорний вимірювач-регулятор типу ТРМ1, датчики температури у вигляді конкретних термопар та регулюючий клапан на РУ 16 з двигуно-виконавчим механізмом, для якого розраховано відповідні параметри. У додатках до пояснювальної записки подано схему програмування мікропроцесорного

вимірювача-регулятора, його функціональну схему, схеми підключення пристрою. Більш докладну інструкцію для використання приладу можна отримати з електронно-інформаційного носія, що додається у комплекті з курсовим проектом.